

Les infraccions massives i el seu procediment sancionador

Jaume Galofré i Crespi

PUNT DE VISTA
18

La Fundació Carles Pi i Sunyer no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors que col·laboren en les seves publicacions.

Revisió de textos:
Montserrat Solera Porras

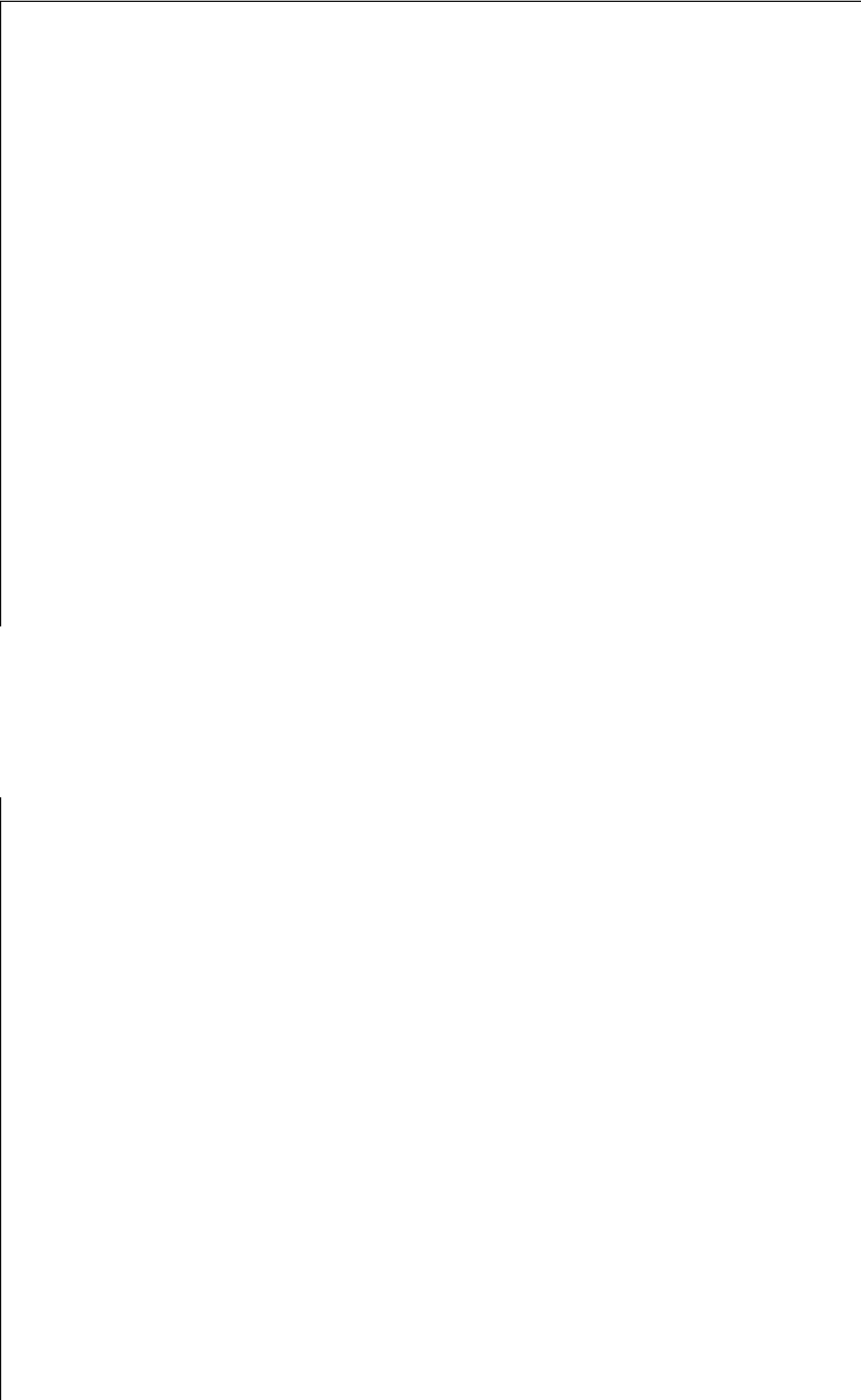
© de l'edició: Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis
Autonòmics i Locals
Barcelona, febrer 2004

Dipòsit legal núm.: B-6048-04
ISBN: 84-95417-35-9

L'AUTOR:
JAUME GALOFRÉ I CRESPI

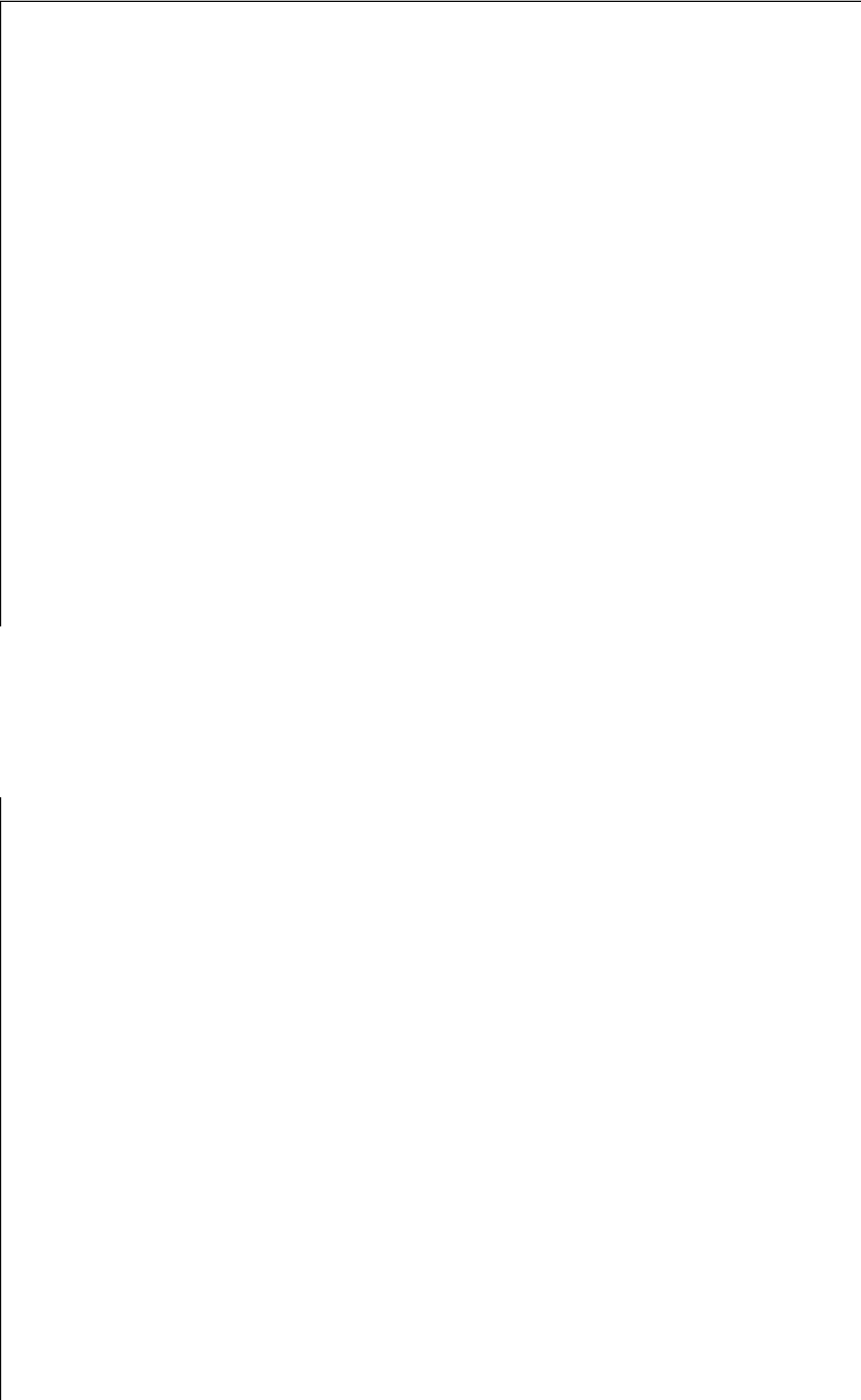
Llicenciat en Dret per la Universitat Central de Barcelona.

1966-1979	Exercici professió advocat.
1979-1980	Secretari General Tècnic del Departament de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya.
1980-1983	Director dels Serveis de Disciplina Urbanística de l'Ajuntament de Barcelona.
1991-1995	Membre de la Junta de Govern del Col·legi d'Advocats de Barcelona.
1983-2004	Director dels Serveis Jurídics de l'Ajuntament de Barcelona.
1973-Actualitat	Professor de Dret Administratiu de la Universitat Central de Barcelona.
2004-Actualitat	Director del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya.

CONTINGUTS

1. Consideracions generals	7
2. Anàlisi dels actuals procediments sancionadors en matèria de trànsit	13
3. Possibles mesures a contemplar en la modernització del procediment sancionador en matèria de trànsit i seguretat viària	33
4. A tall de conclusió	37

1. CONSIDERACIONS GENERALS

Un dels aspectes més controvertits avui dia i que més malestar provoca al si de les administracions locals, especialment als grans municipis, és la sensació d'impotència davant les petites contravencions, tant de naturalesa penal com administrativa.

Són molts i complexos els factors que han provocat aquesta situació. Els de caràcter penal es deuen a circumstàncies diverses, sense que es puguin atribuir a cap d'elles en particular. S'apunten com a causes l'atur, el turisme massiu, les drogodependències, la immigració, etc. El cas és que s'ha format una abundant criminalitat de poca entitat però molt present a la convivència diària i per a la qual els poders públics no han sabut trobar els mitjans que, respectant totes les garanties, permetin reduir-ne el nivell de conflictivitat.

Pel que fa al tractament que han de rebre aquests problemes, s'ha generat alguna tensió entre els qui proposen l'ús de mitjans més repressius i els qui repliquen que l'ús de la repressió penal s'ha de reservar exclusivament com a últim recurs i no com a mecanisme normal per reprimir les petites contravencions. El resultat de tot això és una escassa resposta –sigui la que sigui– als problemes que planteja la situació.

No podem, però, deixar d'apuntar que l'excessiva radicalitat de determinats plantejaments, que, per entendre'ns, podríem anomenar garantistes i que no van acompanyats de propostes realistes –llocs adequats per al compliment de penes curtes o de cap de setmana, per exemple–, dóna lloc a la sensació d'inseguretat i impunitat que esmentàvem, una cosa que no deixa de ser criticable. El fet de proposar que, en el cas d'aquelles persones que, soles o en grup, cometen faltes de manera reiterada, aquest caràcter habitual es consideri delictiu –anàlogament al que s'ha legislat per als maltractaments–, ha merescut les majors repulses, especialment de sectors de la magistratura i de l'advocacia. No es pot negar, evidentment, que les solucions penals, amb penes degradants i humiliants com és el fet de privar de llibertat una persona, són una solució pragmàtica, que posa en evidència la impotència de la societat, i subsidiària de la que seria desitjable, la de resoldre els problemes de les persones en el seu origen, siguin de la naturalesa que siguin, fonamentalment econòmics i socials.

El binomi infracció-pena no deriva, però, d'una mena de dret natural o de llei del talió, tal com creien els nostres avantpassats recents –i fins i tot tal com creuen alguns avui dia–, sinó de necessitats socials conjunturals que la societat interpreta que només pot resoldre la via penal. Per això, la nostra cultura democràtica ha intentat sortir de l'atzucac teòric

que sorgeix quan s'intenta legitimar l'existència mateixa del dret penal i de les penes que s'imposen a la seva empara mitjançant la substitució de la idea de la pena repressiva per la de la pena com a mitjà de reeducació i reinserció; en definitiva, en benefici tant de la societat com del penat.

Per això, de vegades estranyen les postures radicals com les que assenyalàvem, que en les nostres societats fan, per dir-ho sense embuts, que un bon nombre de delictes menors i faltes comesos reiteradament per les mateixes persones conegudes quedin pràcticament impunes. D'altra banda, aquest fet té com a conseqüència immediata que, en aquests casos, no s'arbitra cap mena de mecanisme per a la reeducació i la reinserció d'aquestes persones, sinó que s'estableix un compàs d'espera fins que cometen una acció de més entitat penal, moment en què ja ningú no discuteix que siguin condemnades a penes més greus, per bé que el fonament i la naturalesa de la situació no és qualitativament diferent.

Dèiem al principi que passa una cosa semblant amb determinades infraccions administratives, especialment les que es produeixen en massa, com poden ser les derivades de l'ús de vehicles de motor.

En aquests supòsits, el tant per cent d'infraccions denunciades en relació amb les que realment es

cometen és especialment baix, tot i que l'ús de noves tècniques, com poden ser el radar o les videocàmeres, hagin permès de detectar-ne un major nombre. Passa, però, que un cop detectada la infracció s'inicia un procediment confús i anacrònic que té com a resultat que aquell tant per cent a què ens referíem abans acabi sent encara menys significatiu si comparem el nombre d'infraccions realment comeses amb el nombre de multes pagades.

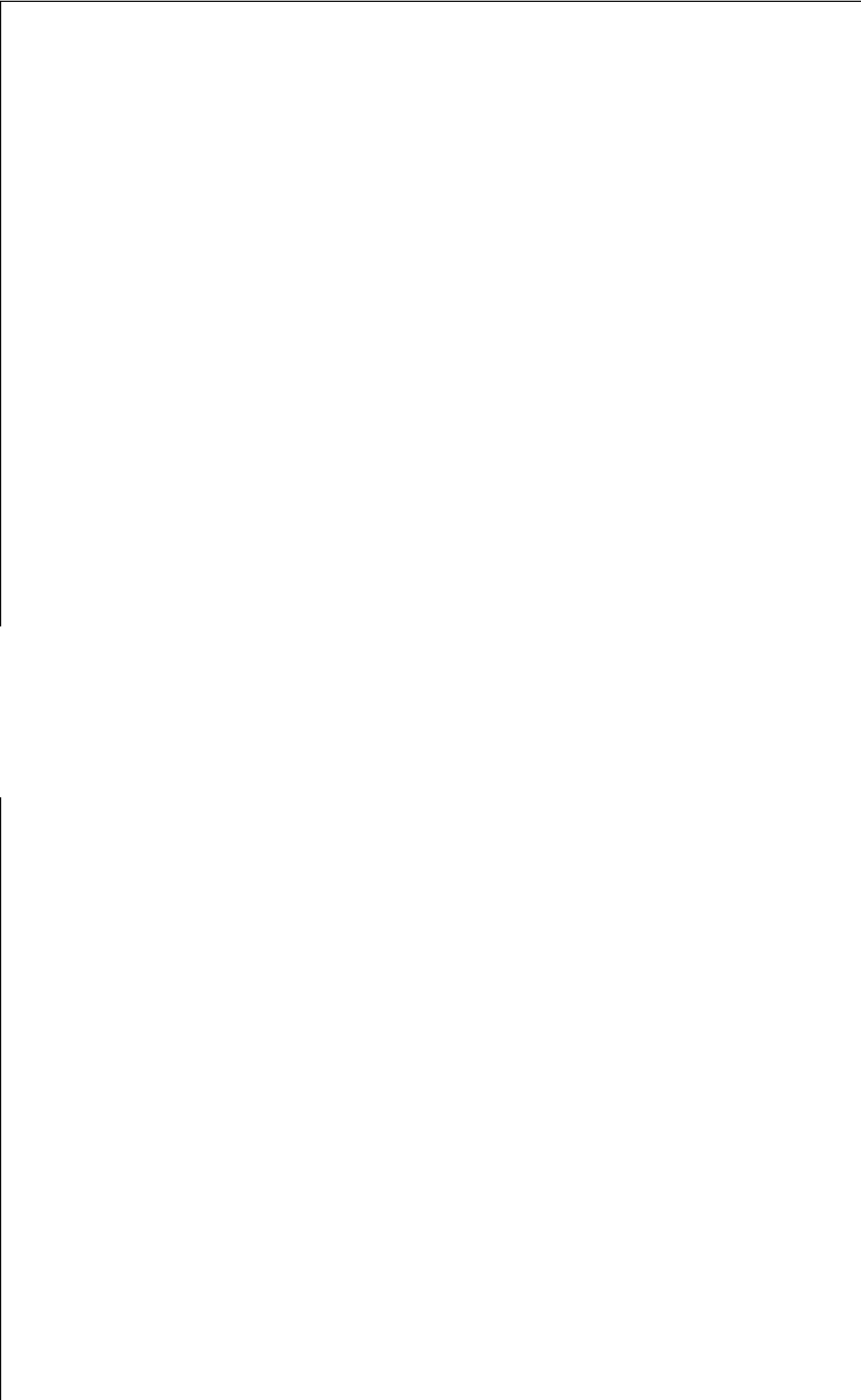
Una de les causes que es produeixi aquesta situació –no l'única, evidentment– és anàloga a la que posàvem de manifest pel que fa als il·lícits penals de poca entitat, tot i que en aquest supòsit és molt més discutible. Es tracta de l'aplicació mimètica dels procediments penals als procediments sancionadors, malgrat que aquests darrers siguin producte d'infraccions que es produeixen amb caràcter massiu.

Quan plantegem aquest mimetisme com a problemàtic no volem dir que s'hagin d'ignorar les garanties bàsiques de qualsevol procés punitiu, sinó que actualment aquestes garanties potser es podrien observar i mantenir a través d'altres mecanismes que assegurin també els objectius d'interès públic, en definitiva, de seguretat, de convivència i de respecte als drets dels altres que la sanció de les infraccions pretén preservar.

Tal com s'ha anticipat, a continuació examinarem els procediments actuals i els seus efectes i apuntarem algun indicatiu de possible modernització fent ús de l'exemple per antonomàsia, el de les infraccions massives derivades de l'ús dels vehicles de motor.

Són molts els béns que es volen preservar mitjançant la sanció de les infraccions de trànsit, des del dret a la vida i a la integritat física fins al dret i el deure que tenim tots d'utilitzar de manera ordenada i respectuosa les vies públiques. De vegades es té la idea que els resultats més tràgics derivats de l'ús de vehicles es produeixen quasi exclusivament en els desplaçaments per carretera. I no és així. Si bé pot ser una afirmació certa des d'un punt de vista quantitatiu, la veritat és que a les vies urbanes hi ha un bon nombre de persones que perden la vida o pateixen alguna mena de discapacitació a conseqüència d'una infracció de trànsit.

El que de tota manera és innegable és la sensació d'impunitat que tenim tots quan cometem una infracció de trànsit, especialment a les vies urbanes. I això és el que caldria combatre.

2. ANÀLISI DELS ACTUALS PROCEDIMENTS SANCIONADORS EN MATÈRIA DE TRÀNSIT

A) Dins el marc de la Constitució, de la Llei 30/1992 de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJPAC) i de les normes dictades sobre trànsit i seguretat viària, són d'especial aplicació a la matèria que tractem el reglament que regula el procediment sancionador en matèria de trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret 320/1994 de 25 de febrer i, d'aplicació supletòria, el reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora, aprovat pel Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost.

Els diferents tràmits del procediment sancionador queden explicats a la sentència del Tribunal Suprem (STS) de 19 de desembre de 2000, que va resoldre un recurs de cassació en interès de la llei:

«**Acte de denúncia** (amb especificació de les dades que exigeix l'art. 5 del Reial decret 320/1994); **acte d'iniciació**, que pot ser la denúncia (art. 3 del mateix Reial decret, que diu que el procediment s'iniciarà d'ofici o per denúncia); **acte de notificació** d'aquesta iniciació (art. 10.1 del mateix Reial decret); **acte de fixació del termini** (quinze dies) **per a al·legacions i proposicions de proves** (art. 10); i,

eventualment i *ad cautelam*, **acte de proposta de resolució** per al cas que el denunciat no presenti al·legacions (art. 13.2 del Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost, que és el que amb caràcter general i supletori regula el procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora)».

Aquest procediment, però, que expressat d'aquesta manera sembla molt simple, planteja en cadascun dels seus tràmits un gran nombre de problemes.

De moment, els actes tràmit i resolutori ja són cinc: denúncia, iniciació i fixació de termini per a al·legacions i proposicions de proves, admissió i pràctica de les proves, proposta de resolució, i resolució.

Fins ara, una abundant jurisprudència ha exigít el compliment escrupolós de tot aquest procediment. És reiterativa, en aquest sentit, la jurisprudència denominada menor, que ha analitzat diversos tràmits del procediment sancionador, especialment els relatius a l'adopció d'acords sancionadors verbals i la inexistència o manca de notificació de la proposta de resolució.

Així, doncs, a títol d'exemple, la sentència del Tribunal Superior de Justícia (TSJ) de Múrcia de 2 de setembre de 2000, que resol un recurs interposat contra una sanció de trànsit d'excés relatiu de

velocitat provat (de 50 km/h a 76 km/h) a través de cinemòmetre, i davant la inexistència de proposta de resolució, diu que «la STS de 27 d'abril de 1998 assenyala que el dret a ser informat de l'acusació, garantit a l'article 24 de la Constitució amb la categoria de fonamental, en el procediment administratiu sancionador normalment se satisfà a través de la notificació de la proposta de resolució, ja que és aquesta la que conté un pronunciament precís sobre la responsabilitat que s'imputa, integrat, com a mínim, per la definició de la conducta infractora que s'aprecia i la seva subsumció en un tipus infractor concret, i per la conseqüència punitiva que es lliga a aquesta conducta infractora».

Pel que fa a la possibilitat que l'òrgan que resol dicti resolucions verbals, la jurisprudència també el rebutja de manera pràcticament unànime. Pot servir d'exemple la sentència del mateix Tribunal Superior de Justícia de Múrcia de 5 d'abril de 2000 que determinada resolució verbal era anul·lable «perquè, d'acord amb el paràgraf primer de l'article 55 de la Llei 30/92, com a regla general, els actes administratius han de dictar-se *per escrit*, si no és que la seva naturalesa exigeix una altra forma més adequada d'expressió i constància; regla general que, en casos com aquest, en què els actes tenen per objecte la imposició de sancions, ha de ser aplicada [...]. Només si s'hagués constatat la

resolució verbal per escrit de manera motivada podria plantejar-se'n la validesa».

Davant aquesta jurisprudència citada com a exemple i que expressa una doctrina que en un principi tenia caràcter majoritari, posteriorment s'han alçat altres veus que, després d'analitzar la realitat al servei de la qual han d'estar les normes i la seva interpretació, han matisat la radicalitat de les exigències procedimentals. Destacarem alguna d'aquestes decisions judicials.

La sentència del Jutjat Central Contenciós Administratiu de 10 de juny de 2000, en referència a la necessitat de notificar la proposta de resolució quan l'interessat ja sabia quins eren els fets imputats a través de la denúncia, diu que «malgrat l'absència de notificació al denunciat de la proposta de resolució dictada a l'expedient sancionador, el cas és que la denúncia, que sí que li va ser notificada i a la qual va formular al·legacions, contenia tots els requisits necessaris perquè amb la seva notificació s'entengués com a satisfet el dret de l'interessat a ser informat de l'acusació formulada contra ell, reconegut per l'article 24 de la Constitució, ja que contenia un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada, de manera que l'inculpat no s'ha vist privat de la possibilitat de contradir en dret els arguments de l'instructor que després va fer seva la resolució sancionadora, ni d'aportar

proves i informacions a través de les al·legacions formulades a la denúncia».

Una altra sentència del TSJ d'Andalusia, amb seu a Sevilla, d'11 d'abril de 2000, obre el camí perquè puguin dictar-se resolucions verbals, exigint, però, el compliment de determinats requisits. És interessant comprovar com aquesta sentència intenta penetrar en la problemàtica que contemplem, de la manera següent:

«Si l'organització administrativa i l'òrgan als quals assisteix la potestat sancionadora en l'àmbit en què ens trobem resulten inadequats i insuficients per a l'exercici d'aquesta potestat sancionadora, valgui com a exemple la justificació de la mateixa Direcció General per a la reforma del reglament *a causa de la dificultat de traslladar físicament centenars i milers d'expedients* de les dependències dels òrgans instructors a les dependències de l'òrgan que resol i de la *impossibilitat legal de delegar la potestat sancionadora*, que ha donat lloc a la reforma de la Llei 30/92, article 127.2, mitjançant la Llei 4/1999, el més adequat és fer factible la reforma legal adaptant l'aparell administratiu a la realitat present; cosa que s'ha intentat amb la reforma referida de la Llei 30/92 que autoritza la delegació i el nou Reglament 137/2000, de 4 de febrer. Si el nou Reglament, en l'article 15, preveu amb caràcter excepcional la possibilitat que es dicti la resolució

de manera verbal, cal concloure, com ja havíem fet anteriorment, a l'igual del Consell d'Estat en el seu dictamen de 14 d'octubre de 1999 referit al mencionat Reglament, que aquesta possibilitat és factible, excepcionalment en l'àmbit sancionador i amb determinades objeccions, en els termes de l'article 55 de la Llei 30/92, tot i que és evident que aquesta possibilitat excepcional no es pot desentendre de complir les garanties a les quals ens hem referit abans, de caire constitucional; per tant, la Sala no entra a examinar com és possible, a la vista de les dades aportades per l'experiència, que el delegat o sotsdelegats del Govern, en relacions que sovint inclouen centenars d'infraccions recollides en un llistat amb el nom, el precepte infringit i la sanció a imposar, *hagin pogut realment examinar tots aquells expedients i haver dictat verbalment al funcionari de torn la resolució sancionadora amb els mínims requisits que exigeix una resolució sancionadora per a la seva vàlidesa».*

La sentència transcrita acaba estimant el recurs, ja que, tot i que sembla entreveure aquest problema ingent, entén que és difícil que, a l'hora de dictar resolucions verbals, l'òrgan competent per sancionar s'hagi assabentat realment del contingut de cada resolució.

Pel que fa al règim de la proposta de resolució, volem tornar a la interessantíssima STS de 19 de setembre

de 2000, citada anteriorment, que obre importants vies teòriques per a la resolució d'alguns dels problemes que estem tractant. Paga la pena transcriure-la, en bona part perquè es tracta d'una sentència suggeridora, no tan sols en el fons, sinó també en la forma. Com a antecedent, també és convenient transcriure al seu paràgraf més significatiu l'argumentació de l'advocat de l'Estat, que es reproduïx al fonament jurídic (FJ) tercer b). Diu així:

«Aquest procediment s'ha d'adaptar necessàriament al caràcter massiu de les infraccions en matèria de trànsit, i l'eficàcia en la imposició i l'execució de les sancions administratives es veuria notòriament dificultada si se seguís el criteri que sosté la sentència objecte d'aquest recurs en interès de llei. I sobretot resulta desproporcionada i mancada de sentit tècnic i jurídic l'afirmació que l'absència de notificació d'una proposta de resolució que no incorpora cap element desconegut per l'interessat anul·la la validesa del procediment. A aquesta interpretació errònia cal sumar-hi el greu perjudici que per a l'interès general suposa un clima generalitzat d'incompliment d'una normativa adreçada primordialment a la protecció de béns jurídics tan primaris com són la vida i la integritat física de la persona».

A continuació, la sentència, en el seu FJ quart i analitzant l'article 13.2 del Reglament general

d'exercici de la potestat sancionadora, diu que «en favor de la claredat, convé transcriure ara, abans de continuar endavant, l'article 13.2 del Reial decret 1389/1993 expressament invocat als butlletins de denúncia dels quals parlem, i que és el que es va utilitzar en el cas concret que és la causa d'aquest recurs de cassació en interès de llei. És únicament l'incís segon d'aquest article 13.2 del Reial decret 1389/1993 el que ens interessa. Diu així: "En la notificació (de l'acte d'iniciació) s'advertirà als interessats que, si no presenten al·legacions sobre el contingut de la iniciació del procediment en el termini previst a l'article 16.1 (quinze dies), la iniciació podrà ser considerada proposta de resolució quan contingui un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada, amb els efectes previstos als articles 18 (proposta de resolució) i 19 (audiència) del reglament". Tot això vol dir que el procediment que ens ocupa –i també aquells en què, pel fet de no haver-hi cap disposició que ho exclogui o reguli de manera diferent, es pugui aplicar de manera supletòria el citat Reglament general 1398/1993–, la manca de presentació d'al·legacions per part del denunciat implica: a) que ha renunciat a exercitar la facultat d'al·legar; b) que aquesta facultat està configurada com a *càrrega processal*, atès que la no presentació de les al·legacions comporta la conseqüència de tenir com a efectuats els tràmits subsegüents de proposta de resolució i d'audiència. Ens trobem, doncs, davant d'un supòsit

de *ficció jurídica*, una unitat jurídica a què recorre l'ordenament en ocasions molt diverses per tal de solucionar problemes, també molt diferents, que d'altra manera no hi hauria possibilitat de resoldre». La sentència que hem transcrit en part continua amb una reflexió sobre les ficcions jurídiques i acaba dient que l'esmentat article 13.2 estableix la ficció que hi ha hagut proposta de resolució quan *«el denunciat no ha presentat al·legacions, malgrat que se li ha notificat la denúncia»*.

Més endavant, la sentència conclou dient que «es comprendrà ara per què hem hagut de començar analitzant el supòsit concret sobre el qual s'ha pronunciat el Jutjat, i per què hem hagut d'explicar *el complex contingut d'aquest originalíssim document que és el butlletí de denúncia*; i també s'entendrà per què hem hagut de demorar-nos a explicar que l'oportunitat que es dona a l'interessat per formular al·legacions *és una veritable càrrega processal* [...]. La tècnica processal que tractem *–model d'intel·ligent aplicació del principi d'economia processal que no afecta les garanties del presumpte infractor–* fa molts anys que s'aplica. I quan diem molts anys, volem dir ja a la dècada dels seixanta, si no abans. I qui vulgui comprovar que és tal com diem, pot consultar la *Revista Administrativa Pública* 43 (1964), 403-419, on apareix estudiat "El procedimiento sancionador del Código de la Circulación"».

Amb aquestes paraules, la sentència posa en evidència els problemes relacionats amb el que direm a continuació. Xoca, en principi, que es consideri «un model d'intel·ligent aplicació del principi d'economia processal» el fet que si a algú se li han notificat els fets de què l'acusen i la sanció que poden comportar –notificació de la denúncia i iniciació de l'expedient– i *no ha passat res més*, se li hagi de tornar a dir la mateixa cosa una altra vegada, tot i que en aquest cas l'acte tràmit es denomina proposta de resolució; no és que aquesta solució sigui intel·ligent, és que el contrari seria incomprendible i absurd. Tot i això, el mateix valor que la sentència dóna a aquesta solució demostra que prop s'està en aquests procediments de solucions que poden merèixer els qualificatius esmentats.

És suficient assenyalar que la doctrina anterior l'ha haguda d'establir el Tribunal Suprem en un recurs de cassació en interès de la llei, interposat contra una sentència que especificava el contrari.

D'altra banda, també es posa en evidència que actualment oferim als problemes les mateixes solucions que, com a mínim, fa quaranta anys, com si entre l'època del *Sis-cents* i avui ni el parc automobilístic, ni les formes de vida, ni els mitjans de comunicació entre les persones haguessin experimentat el més mínim canvi. Més endavant

veurem que fins i tot ens podem remuntar més enrere en el temps per veure que ben poc hem avançat.

Amb tot, aquesta sentència ofereix, tal com hem dit, aspectes molt interessants sobre quina pot ser la regulació futura d'aquests procediments sancionadors. Per ara, n'hi ha prou amb retenir dues idees fonamentals: que la proposta de resolució pot ser una ficció jurídica en determinades circumstàncies, i que la possibilitat de formular al·legacions no és un acte tràmit més, sinó una veritable càrrega processal, i que qui no fa servir aquest tràmit s'ha d'atenir a les conseqüències.

B) Un altre dels aspectes bàsics de procediment que analitzem és que, en principi, cadascun dels actes tràmit que hem examinat, així com els definitius que s'adoptin en el procediment, han de ser objecte de notificació a l'interessat: la denúncia, la iniciació del procediment, l'admissió i pràctica de la prova si escau, la proposta de resolució –audiència– i la mateixa resolució. També han de ser notificats cadascun dels tràmits en què pugui derivar el procediment executiu, si és procedent.

Això vol dir que si una administració tramita moltes denúncies, cada una de les desenes de milers de denúncies que tramiti comportarà diverses

notificacions. Tot això, a més, dins uns terminis determinats perquè no prescrigui la infracció o sanció, o no caduqui el procediment per haver excedit el termini de tramitació.

La repetida STS de 19 de desembre de 2000, que ja hem transcrit amb altres finalitats, explica també com s'ha de practicar la notificació, i ho fa de la manera següent:

«L'article 10 del Reial decret 320/1994 (sancionador en matèria de trànsit) distingeix dues formes de practicar la notificació de les denúncies: a) Notificació al denunciat feta *a l'acte* pels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància de trànsit; denúncia en què es faran constar les dades que esmenta l'article 5 i l'advertència que, amb la notificació, queda incoat l'expedient corresponent i la prevenció que el denunciat disposa d'un termini de quinze dies per al·legar el que consideri adient en defensa pròpia i proposar les proves oportunes. Aquesta és la manera normal de practicar la notificació, i així ho diu expressament l'article del qual parlem. b) Notificació a posteriori, que es produeix en dos supòsits: quan per raons justificades que hauran de constar a les mateixes denúncies es consideri necessari fer-ho ("se'ls podran notificar") i quan no s'hagi aturat els denunciats. En aquest últim cas s'hauran d'especificar a la notificació les causes per les quals no ha estat possible aturar el vehicle».

És a aquest segon supòsit –el b)– al qual em voldria referir més àmpliament, atès que incideix en la greu problemàtica de les notificacions massives.

Si analitzem l'evolució legislativa en la regulació de la pràctica de la notificació en via administrativa i comparem les normes més antigues amb les més modernes, en resulta el que exposem tot seguit.

La Llei de 19 d'octubre de 1889, de bases per a la redacció dels reglaments de procediment administratiu, estableix a l'article 2n, 11:

«Les providències *que posin límit a qualsevol instància a un expedient* s'han de notificar a l'interessat dins un termini màxim de quinze dies.

»La notificació ha de contenir la providència o acord íntegres, l'expressió dels recursos escaients en cada cas i del límit per a interposar-los, amb el benentès que això no serà obstacle perquè els interessats facin ús de qualsevol altre tipus de recurs si ho estimen més procedent, la data en què es fa la notificació, la signatura del funcionari que la ratifica i la de l'interessat o representant de la corporació amb qui s'entengui aquesta notificació.

»*Si l'interessat no sabés o no volgués signar la notificació, signaran dos testimonis presencials.*

»Quan la persona objecte de la notificació no sigui trobada al seu domicili en la primera diligència en recerca, se li farà la notificació per cèdula, que haurà de tenir les cinc primeres circumstàncies expressades al paràgraf segon d'aquesta base, i que es lliurarà per ordre a les persones designades a l'article 268 de la Llei d'enjudiciament civil (parent més proper, familiar o criat, major de catorze anys, que es trobi a l'habitació; si no hi hagués ningú, el veí més pròxim).

»Quan no tingui domicili conegut, o s'ignori el parador de la persona objecte de la notificació, es publicarà la providència o acord a la Gaceta de Madrid i al butlletí oficial de la província, i a més es remetrà a l'alcalde del poble de l'última residència, perquè la publiqui per mitjà d'edictes que fixarà a la porta de la Casa Consistorial».

Actualment, la pràctica de la notificació ve regulada fonamentalment per la Llei 30/1992, LRJPAC, modificada per la Llei 4/1999. De manera resumida, ja que és prou coneguda, estableix que si no es troba l'interessat ni cap altra persona al domicili, l'intent de notificació haurà de ser reiterat dins dels tres dies següents i a una hora diferent; si es produeix el rebuig, es donarà per practicada, i en el supòsit que no hagi estat possible fer la notificació, es publicarà per edictes o als butlletins oficials. Com fa dos segles, més o menys.

C) Un altre problema afegit a les infraccions que es produeixen massivament, sobretot les de trànsit i circulació als grans municipis, és que molts infractors estan empadronats en municipis diferents, la qual cosa dificulta enormement el seguiment d'un procediment sancionador.

Les previsions solidàries dels articles 7 i 8 de la Llei 39/1988 d'hisendes locals, relatives a la col·laboració entre administracions per a la gestió, la liquidació, la inspecció i la recaptació dels ingressos municipals de dret públic, normalment no s'han observat.

D) Ja hem indicat al començament que en aquesta aportació es faria referència fonamentalment a aquell tipus d'infraccions que puguin considerar-se, des del punt de vista quantitatiu, com a massives. A Barcelona, per exemple, es denuncien anualment prop d'un milió d'infraccions en matèria de trànsit i seguretat viària.

Si ens atenim al procediment sancionador vigent, amb el nombre d'actes tràmit i el de les subsegüents notificacions que cal practicar en cada procediment arribem a xifres inabastables. A tot això s'hi afegeix el fet que avui dia, per circumstàncies conegudes per tots, hi ha una majoria d'hores durant el dia en què als domicilis no hi ha ningú. A més, els porters pràcticament han desaparegut de les finques

urbanes. D'altra banda, els motius de seguretat dificulten l'accés dels notificadors a les escales de veïns.

Malgrat totes aquestes dificultats, és obvi que si amb tot això es protegissin tant els drets fonamentals com les garanties de què han de gaudir els ciutadans sotmesos a un procediment sancionador, no hi hauria res per objectar.

El problema sorgeix quan, evitant qualsevol mena de perjudici derivat de procediments centenaris, s'analitza la realitat i es relaciona amb les normes d'aplicació i amb la jurisprudència que les interpreta, que hem tingut ocasió d'analitzar amb caràcter exemplificatiu.

Així, doncs, problemes com el de l'òrgan competent per sancionar, o com ara els derivats de la publicació en edictes o butlletins oficials de les notificacions que no s'han pogut practicar –avui dia, milers–, ens conviden a fer-nos determinades preguntes. Per exemple, hi ha algú que cregui seriosament que l'òrgan formalment competent per sancionar es mira ni un sol expedient si les sancions anuals arriben a desenes de milers? O algú pensa, també seriosament, que els ciutadans van fins a l'ajuntament a veure els taulers d'anuncis per si en algun edicte hi surt el seu nom, o bé es llegeixen de cap a cap tots els butlletins oficials? Òbviament,

avui en dia la situació és millor que cap al final del segle XIX, ja que si, per casualitat, en aquella època arribava a mans d'un ciutadà una *Gaceta de Madrid* amb una notificació de l'Administració al seu nom, hi havia moltes possibilitats que no se n'assabentés pel fet de no saber llegir.

És evident que avui dia això no és creïble i si, com diem, algú pensa que mitjançant aquestes publicacions es protegeix o garanteix algun dret, sospitem que és objecte d'un autoengany descomunal.

Els juristes tendim a dormir més tranquils si tenim, ni que sigui en aparença, sistemes tancats en què no quedi ni un sol cap per lligar. Això no obstant, quan s'analitzen determinades realitats, arriba un moment en què és obligatori reconèixer que ni les coses són com al segle XIX, ni ens conformem que els drets dels ciutadans es protegeixin només en aparença, tal com passa en bona part del procediment a què ens estem referint. I és que actualment és una obligació de tots els poders públics garantir els drets dels ciutadans en un procediment sancionador, malgrat que es tracti d'infraccions d'escassa entitat, com són la majoria de les derivades de l'ús dels vehicles de motor. De les experiències dels municipis més grans es pot afirmar amb rotunditat que gairebé cap ciutadà sancionat al qual es notifica la providència

d'embargament –o es troba el compte retingut al banc– no ha vist mai el seu nom en un butlletí oficial –i és que ningú no els llegeix, ni normalment es té ocasió de fer-ho–, ni tampoc en un edicte –per la mateixa raó. Així doncs, quins drets se li han protegit?

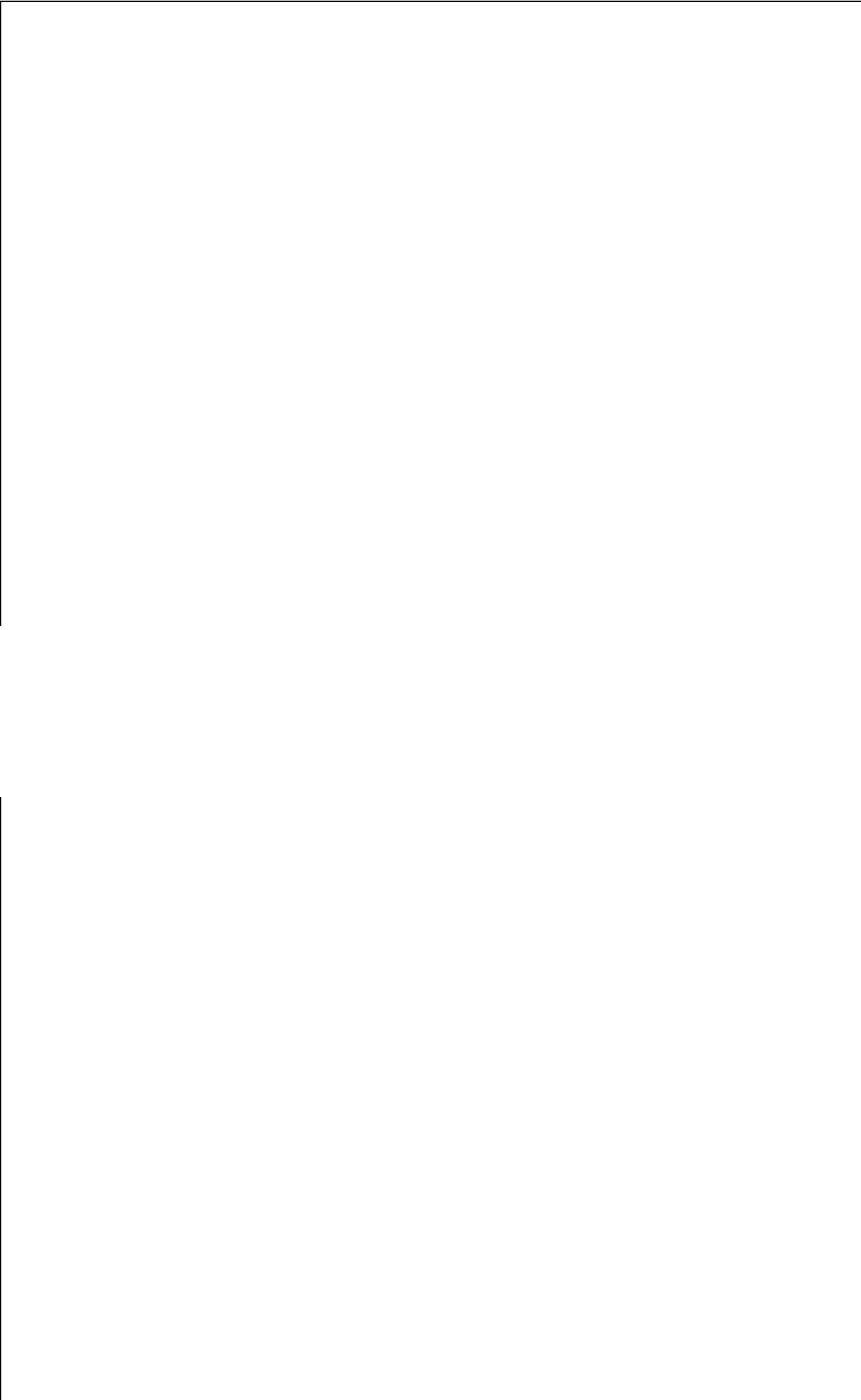
I el zel que ha mostrat la jurisprudència per evitar que els òrgans competents deleguin o desconcentrin l'exercici de la potestat sancionadora o que es dictin resolucions verbals en aquests supòsits d'infraccions massives, només serveix per encobrir el fet que, en realitat, les decisions les prenen uns altres. En resum, l'òrgan competent pot tenir una responsabilitat organitzativa en sentit ampli –nomenaments inclosos–, però difícilment ningú no el responsabilitzarà de cap dels milers de resolucions que pugui signar, ja que seria inhumà, tal com indica la STS de 10 de novembre de 1998, que va estimar un recurs de cassació per interès de llei interposat contra una sentència del TSJ de Catalunya, que resolva que l'alcalde no podia delegar als regidors l'exercici de la potestat sancionadora. Aquesta sentència no només va alleujar l'activitat de l'alcalde de Barcelona, sinó també la possibilitat material d'imposar sancions.

D'altra banda, els procediments sancionadors de caràcter massiu, a més de ser pràcticament impossibles de complir, suposen una despesa

pública desproporcionada en personal funcionari, notificadors, publicacions en butlletins oficials, etc.

El cas és que en la majoria, per no dir la totalitat, dels recursos contenciosos administratius que s'interposen contra sancions de trànsit, la discussió se centra en defectes de procediment; gairebé mai en els fets que han motivat la infracció. I això ho saben perfectament infinitat d'empreses que ofereixen els seus serveis de recursos contra multes, sabedores que, gràcies a uns procediments anacrònics, inadaptats a l'època en què vivim, tenen força possibilitats d'èxit.

Evidentment, amb aquestes línies no pretenem ni de bon tros resoldre tots aquests problemes, però sí que voldríem plantejar, almenys, alguns aspectes que podrien ser objecte de debat, una cosa que farem en l'apartat següent.

3. POSSIBLES MESURES A CONTEMPLAR EN LA MODERNITZACIÓ DEL PROCEDIMENT SANCIONADOR EN MATÈRIA DE TRÀNSIT I SEGURETAT VIÀRIA

De manera resumida, les mesures que es podrien adoptar afectarien les càrregues que recauen sobre els titulars de vehicles de motor, la desaparició de les notificacions, l'ús dels mitjans telemàtics de comunicació i la col·laboració entre administracions públiques.

A) Pel que fa a les càrregues que incidirien sobre els titulars dels vehicles de motor, es podrien circumscriure a les dues següents:

– La primera consistiria a convertir en càrrega per al titular el fet d'esbrinar, per períodes de temps regulars, per exemple un cop l'any, si s'ha iniciat un procediment sancionador en contra seu per la comissió d'una infracció de trànsit. Això significaria que el propietari d'un vehicle estaria obligat a adreçar-se a l'administració més pròxima –ajuntament, districte, etc.–, a través seu i per qualsevol tipus de mitjà –adreçant-s'hi en persona o amb un comunicat per Internet–, per saber si té iniciats expedients sancionadors en contra seu. Aquest moment, per exemple, podria ser el mateix en què es fa efectiu el pagament de l'impost de

circulació, si es duu a terme a la mateixa administració municipal. Òbviament, els terminis per a les al·legacions i la proposició de proves començarien a transcórrer a partir de la data en què l'interessat hagués tingut l'obligació d'informar-se. Les solucions a aquest problema poden ser diverses, però el fet bàsic és que les administracions locals haurien d'estar preparades per notificar la denúncia i la iniciació de l'expedient, amb els fets i, si escau, la sanció que mereixerien.

Quan es preparaven els estudis d'elaboració de la Carta Municipal de Barcelona, es va plantejar la possibilitat que les denúncies s'iniciessin de manera anàloga a la d'un padró tributari, que s'exposaria al públic durant unes dates determinades i que inclouria les denúncies de les infraccions comeses fins a quatre mesos abans de la seva publicació. Tindria lloc tres vegades l'any durant un mes i seria a partir de l'últim dia d'exposició que podria presumir-se –la ficció a la qual es referia el Tribunal Suprem– que la denúncia havia estat notificada o que l'infractor sabia que s'havia iniciat un procediment sancionador a l'efecte d'interessar la vista de l'expedient i formular al·legacions. En un principi, la relació de sancions per padró podria afectar la intimitat, raó per la qual es va desestimar. Es tractaria, doncs, d'elaborar un sistema en què, preservant la intimitat de la persona objecte d'un procediment sancionador, la notificació de la

denúncia –si no s’havia produït al mateix moment de la infracció, naturalment– es dugués a terme en alguna de les formes assenyalades.

– La segona de les càrregues –i això sí que figura com a proposta de la Carta Municipal de Barcelona en aquelles matèries de competència estatal– és que la liquidació de l’impost sobre vehicles de tracció mecànica i la de les sancions de trànsit fermes fossin acumulables. Així mateix, es proposa la creació d’un distintiu adhesiu acreditatiu del pagament que hauran de portar els vehicles en un lloc visible i l’absència del qual autoritzaria la seva immobilització immediata o bé l’embargament preventiu.

B) Pel que fa a la desaparició de les notificacions domiciliàries, ja hem vist que fins i tot el fet d’esbrinar si s’ha iniciat un procediment sancionador seria una càrrega per al titular del vehicle. Un cop iniciat, el procediment hauria de seguir-se als mateixos òrgans municipals, o a través d’Internet si això fos possible per la naturalesa de les actuacions o de les proves que caldria practicar. Pensem que en via judicial únicament es notifica a domicili la citació. A continuació, les actuacions es notifiquen als representants de les parts a la mateixa seu judicial. Si cada tràmit judicial hagués de notificar-se personalment als interessats als seus domicilis

respectius, tal com passa amb els procediments administratius, els processos s'eternitzarien.

C) Les nostres lleis administratives ja preveuen la possibilitat d'utilitzar mitjans telemàtics de comunicació, raó per la qual no suposaria un gran problema si així ho escollís l'interessat. L'ús d'aquests mitjans significaria més comoditat i fins i tot seguretat, tant per al ciutadà com per a l'Administració.

D) Per últim, la col·laboració entre administracions públiques, especialment entre les entitats locals, és bàsica. Ja hem indicat abans que moltes infraccions les cometem persones amb domicilis en altres municipis. Així, doncs, és lògic que l'interessat pugui trobar la informació que esmentàvem en l'apartat A), relativa a la denúncia i a la iniciació de l'expedient sancionador, al seu ajuntament.

4. A TALL DE CONCLUSIÓ

Amb caràcter molt resumit hem explicat que el procediment sancionador vigent en l'actualitat es diferencia poc del que es va instituir cap al final del segle XIX. No garanteix els drets dels ciutadans, implica despeses abundants per a les administracions i, el que és més important, la disciplina viària no millora, sinó tot al contrari. És un procediment que podríem denominar, en termes suaus, no verídic: ni l'òrgan que sanciona realment ho fa, atès que tant si signa com si emet la resolució verbalment és impossible que s'assabenti del contingut de milers de resolucions; ni als domicilis acostuma a haver-hi ningú; ni la notificació dins els tres dies següents, encara que sigui a una hora diferent, té bons resultats, ja que normalment els notificadors fan l'horari laboral normal; ni tampoc ningú no veu els edictes ni llegeix els butlletins oficials.

I si bé aquest procediment pot servir per a un determinat tipus de resolucions administratives, no és així en el cas de les que cal tramitar de manera massiva. Per això, sense pretendre que algunes de les possibilitats de modificació que s'han apuntat siguin les millors, no hi ha dubte que és urgent plantejar solucions noves que serveixin tant per garantir els drets de les persones sotmeses a un

procediment sancionador, com els interessos dels altres; en definitiva, els interessos públics.

FUNDACIÓ CARLES PI i SUNYER
D'ESTUDIS AUTONÒMICS i LOCALS

La Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autònomic i Locals és una entitat nascuda de l'impuls d'un conjunt d'autoritats locals de Catalunya. Té una vocació oberta i plural, i integra en el seu patronat persones procedents d'àmbits i institucions diverses.

La Fundació opera com un espai de discussió, elaboració i difusió d'idees en els àmbits del govern i la gestió dels municipis i les comunitats autònomes.

Els treballs i activitats de la Fundació integren perspectives diverses, des del dret, la ciència política, la gestió pública i l'economia pública, i recullen aportacions del món acadèmic català, espanyol i internacional, així com de càrrecs polítics i de professionals de l'administració pública.

La Fundació ha establert convenis i acords amb diferents institucions, universitats i centres d'investigació, amb els quals desenvolupa projectes en comú.

PATRONAT

Ajuntament de Barcelona
Ajuntament de Girona
Ajuntament de Lleida
Ajuntament de Tarragona
Diputació de Barcelona
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana
de Barcelona
Ministerio de Administraciones Públicas

Josep M. Ainaud de Lasarte

Enric Argullol Murgadas

Josep M. Bricall Masip

Francesc Caminal i Badia

Jaume Galofré i Crespi

Pere Grases González

Joan B. Isart i López

Ernest Maragall i Mira

Pasqual Maragall i Mira

Manuel Mas i Estela

José Mª Mena Álvarez

Josep Montilla Aguilera

Ramon Mullerat i Balmaña

Joaquim Nadal i Farreras

David Pérez Maynar

Carles Pi-Sunyer i Arguimbau

Carolina Pi-Sunyer i Cuberta

Núria Pi-Sunyer i Cuberta

Oriol Pi-Sunyer i Cuberta

Antoni Serra i Ramoneda

Jordi Solé Tura

Guillem Vidal i Andreu

Eulàlia Vintró i Castells

President: *Àngel Garcia i Fontanet*

Vicepresident: *Antoni Castells i Oliveres*

Secretari: *Josep M. Socías i Humbert*

Directora: *Meritxell Batet i Lamaña*

ACTIVITATS

Seminaris de treball

Reunions intensives de discussió i intercanvi entre experts.

Presentacions tècniques

D'experiències de gestió i d'investigacions acadèmiques.

Jornades, Conferències i Taules Rodones

Sessions obertes de divulgació i debat.

Premi Carles Pi i Sunyer

Anualment es convocarà sobre temes que es considerin d'actualitat dins del marc dels estudis autonòmics i locals.

SERVEIS

Banc de Bones Pràctiques

Identifica, sistematitza i difon experiències innovadores de govern i gestió als municipis i les comunitats autònomes.

Observatori del Govern Local

Elaboració d'una Enquesta als Municipis de Catalunya per tal de cobrir el dèficit d'informació existent sobre la realitat municipal.

Fons documental

La Fundació recull documentació sobre govern local, autonomies i federalisme. Aquest fons documental és consultable també a través de la nostra pàgina web.

loc@l

Llista de correu electrònic sobre govern local, federalisme i autonomies. Per subscriure's i difondre missatges a la llista cal enviar un correu electrònic a local@pisunyer.org

Arxiu Carles Pi i Sunyer

Arxiu particular de Carles Pi i Sunyer sobre la Guerra Civil i l'exili: correspondència i documents de l'època.

PUBLICACIONS

Informes Pi i Sunyer

Estudis en profunditat que analitzen l'estat de la qüestió en matèries com el govern local, comunitats autònomes o justícia, i realitzen propostes en funció d'aquestes anàlisis.

Estudis

Treballs de recerca de caràcter monogràfic impulsats per la Fundació.

Documents Pi i Sunyer

Compilacions de textos, ponències i articles d'interès per a governs locals i autonòmics. Es posaran també a l'abast tesis, tesines i treballs d'investigació acadèmica sobre la matèria.

Punts de Vista

Textos breus que presenten visions crítiques i propostes substantives adreçades a renovar la política i la gestió en els governs territorials.

Notes de Treball

Documents de síntesi dels Seminaris de Treball realitzats a la Fundació.

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer

Recull originals de l'Arxiu Pi i Sunyer en edicions crítiques, així com investigacions sobre la Guerra Civil, l'exili i el primer franquisme a Catalunya.

Documents d'Història

Sèrie Segona República

Sèrie Exili

Sèrie Franquisme

Informes Pi i Sunyer

Informe Pi i Sunyer sobre Gobierno Local en España. *Francisco Longo* (dir.)

Informe Pi i Sunyer sobre Gobierno Local en las democracias avanzadas. *Francisco Longo* (dir.) (*EXHAURIT*)

Informe Pi i Sunyer sobre Comunidades Autónomas 1995-1996. *Manuel Ballbé, Joaquim Ferret* (dirs.)

Informe Pi i Sunyer sobre la Justicia a Catalunya (versió en català i castellà). *Jaume Galofré* (dir.)

Informe Pi i Sunyer sobre l'Administració de la Generalitat de Catalunya

Informe Pi i Sunyer sobre l'ampliació de competències municipals

Informe Pi i Sunyer sobre el desarrollo autonómico y la incorporación de los principios de la Unión Europea. *Jaume Galofré* (coord.)

Documents

1. Regiones y ciudades ante la Unión Europea
2. La Llei Municipal de Catalunya de 1934
3. El acceso de los Entes Locales al Tribunal Constitucional y la protección de la Autonomía Local
4. Nuevas orientaciones en Política y Gestión Urbana
5. Federalismo y subsidiariedad en Italia (*EXHAURIT*)
6. Estratègies per al desenvolupament econòmic i social en l'àmbit local
7. Optimizar la organización municipal
8. Mediació i resolució alternativa de conflictes als municipis (*EXHAURIT*)
9. El nuevo ordenamiento de las autonomías locales en Italia: entre continuidad y reforma
10. Informe mundial y Declaración de Berlín sobre el futuro urbano. Urban 21 (*EXHAURIT*)
11. Técnicas de gestión de calidad en la Administración Pública: CAF. El Marco Común de Evaluación
12. La Gestión Pública Intergubernamental en la Unión Europea

13. Conferència de Riga sobre la democràcia local en los albores del siglo XXI
14. Los altos cargos: entre la política y la administración
15. Evaluación sobre la corrupción en España
16. Las actuaciones municipales en Cataluña en el ámbito de la inmigración
17. La política báltica de la Unión Europea. El caso de Kaliningrado
18. La Reforma de la Organización Territorial de la Administración del Estado Portugués
19. La participación de los ciudadanos en la vida pública local
20. La reforma constitucional del sistema regional italià
21. Jornada sobre la corrupción en España, hoy. Situación y expectativas
22. Ética pública en el nivel local. Paquete de iniciativas modelo
23. Propuesta de indicadores básicos de gestión de servicios públicos locales
24. La mediació comunitària: municipi, comunitat i conflicte
25. Criterios para detectar buenas prácticas locales

Punts de Vista

1. Fortalecer la conciencia de comunidad: ¿qué rol para los gobiernos locales? *Frank Benest*
2. Notas sobre el principio de subsidiariedad y el gobierno local. *Luciano Parejo*
3. El futur dels ajuntaments: vuit visions. *Diversos autors*
4. Vint anys d'ajuntaments democràtics: opinions a la premsa. *Diversos autors*
5. El dictamen sobre la secesión de Quebec: un comentario. *Carmen Chacón i Agustín Ruiz Robledo*
6. Marketing de servicios municipales. *Toni Puig*
7. La Carta municipal de Barcelona en la reforma del Régimen Local. *Tomàs Font*
8. L'accés dels estrangers no comunitaris a la funció pública local: un canvi cap a la igualtat. *Francesc Consuegra*
9. Cargos locales y derecho fundamental a la participación política. *Enrique Belda Pérez-Pedrero (EXHAURIT)*
10. La Llei Orgànica d'Universitats: quina aportació al futur de la universitat? *Eva Pons*
11. El conflicte d'Orient Mitjà: població, territori i poder polític. *Pere Vilanova*

12. Estabilitat pressupostària, autonomia i finançament de la inversió pública. *Antoni Castells*
13. El nacimiento de la Corte Penal Internacional. *Antoni Pigrau Solé*
14. Reflexiones a propósito de la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea. *Victor Ferreres*
15. La resistencia de la economía palestina. *Salah Jamal*
16. La reforma de l'organització comarcal de Catalunya. *Robert Casadevall i Camps*
17. Poesía y Derecho Constitucional: una conversación. *Peter Häberle i Hèctor López Bofill*

Estudis

1. La Provincia en el Estado de las Autonomías. *Diversos autors*
2. Gestió pública del turisme. Manual per a les administracions locals de les zones interiors. *Joan Cals (dir.)*
3. El Consell Tributari Municipal de Barcelona. *Diversos autors*
4. Gobierno local y modelo gerencial. Reflexiones y propuestas para fortalecer la función directiva en los municipios. *Diversos autors*
5. Los retos de la Justicia en el siglo XXI. Reflexiones sobre la situación actual y las perspectivas de futuro del Poder Judicial. *Diversos autors*
6. El "model europeu" de cohesió econòmica i social. *Diversos autors*
7. Jornades sobre el model d'organització territorial de Catalunya
8. Inmigración y Política urbana en la Región Metropolitana de Barcelona. *Eduard Rodríguez Villaescusa (EXHAURIT)*
9. Els menors immigrants en desemparament a Catalunya. *Eliseo Aja, David Moya (dirs.)*
10. La pluralitat i diversitat en la gestió dels serveis públics locals

Notes de Treball

1. Las Administraciones Locales ante el futuro Estatuto de la Función Pública
2. Proyecto de Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa
3. Las Administraciones Locales ante la modificación de la Ley 30/1992, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común

4. Indicadores de Gestión para las Entidades Públicas
5. L'aplicació de la Llei de la intervenció integral de l'administració ambiental
6. Contratación pública local: propuestas de reforma
7. La Mediació Comunitària als Estats Units
8. Gobernabilidad Local y Participación Ciudadana
9. Grans Ciutats: La Carta Municipal de Barcelona
10. Municipis i Urbanisme. Tertúlies locals núm. 2

Papers de Recerca

1. La cooperación transestatal entre autoridades regionales y locales. *Neus Gómez*
2. La descentralización en Barcelona y Birmingham. *Moisés Amorós*
3. La devolution en el Reino Unido: Gales, Escocia e Irlanda del Norte. *Neus Oliveras*
4. Gobierno Local y desarrollo en Suecia: el caso del Condado de Västerbotten. *Pedro Luis Pérez Guerrero*
5. Reflexiones sobre la moción de censura al alcalde: evolución, comportamientos y regulación actual.
J. L. Martínez-Alonso Camps i Jaume Magre Ferran

EuropaFutura.org

0. La participación de las regiones en Europa
1. Perspectivas actuales del proceso de integración europea
2. La Convención y la reforma institucional de la Unión Europea
3. La delimitación de competencias entre la Unión y los estados, con especial consideración al nivel regional
5. Las posiciones políticas en el debate sobre el futuro de la UE en la Convención

Fora de col·lecció

Anuario de Hacienda Local. 1998

Indicadors de gestió per a les entitats públiques

Documents AECA: Principis de comptabilitat de Gestió, núm. 16.

Barcelona: Gobierno y Gestión de la Ciudad

Editat i distribuït per Ediciones Díaz de Santos, tel. 91-431 24 82.

Las balanzas fiscales de las Comunidades Autónomas (1991-1996)

Diversos autors

La Carta Municipal de Barcelona y el ordenamiento local

Alfredo Galán Galán

Convivència, Seguretat i Justícia a Barcelona

Joan Clos, alcalde de Barcelona

Poder local y guetos urbanos

Juli Ponce Solé

Reflexions al voltant de la Llei electoral catalana

Coeditat amb l'ICPS

El proyecto de nueva Constitución europea: balance de los trabajos de la Convención sobre el Futuro de Europa

Coeditat amb l'Institut d'Estudis Autònoms

DISTRIBUCIÓ I VENDA

- Les publicacions de la Fundació es troben a les principals llibreries d'Espanya; entre d'altres, a Barcelona:
  - A la Llibreria de la Diputació (C/ Londres, 55. Barcelona, tel. 93 402 25 00)
  - A la Llibreria Marcial Pons (C/ Provença, 249. Barcelona, tel. 93 487 39 99)
- Distribuïdora Marcial Pons, tel. 91 304 33 03.

PUBLICACIONS
ARXIU PI I SUNYER

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer

1. La situació a Catalunya i Espanya els anys 1945-1946/Informe de les gestions fetes a Barcelona l'any 1947. (*EXHAURIT*)
2. Viure el primer exili: cartes britàniques de Pere Bosch i Gimpera, 1939-1940. (*EXHAURIT*)
3. Des dels camps. Cartes de refugiats i internats al Migdia francès l'any 1939. (*EXHAURIT*)
4. La cultura catalana en el primer exili (1939-1940). Cartes d'escriptors, intel·lectuals i científics
Maria Campillo i Francesc Vilanova (eds.)

Documents d'Història

Sèrie Franquisme 1. Franco a Barcelona

Memòries de Carles Pi i Sunyer

1939. Memòries del primer exili. *Xavier Luna Batlle i Francesc Vilanova* (eds.)

DISTRIBUCIÓ I VENDA

- Les publicacions de l'Arxiu es troben a les principals llibreries d'Espanya; entre d'altres, a Barcelona:
  - A la Llibreria de la Diputació (C/ Londres, 55. Barcelona, tel. 93 402 25 00)
  - A la Llibreria Marcial Pons (C/ Provença, 249. Barcelona, tel. 93 487 39 99)
- Distribuïdora Marcial Pons, tel. 91 304 33 03.